

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium

NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT

(hagyományos nyelvoktató forma)

HELYI TANTERV

OM:028375

Székhely: 5650 Mezőberény, Petőfi út 13-15.

Telephely(Kollégium): 5650 Mezőberény, Petőfi út 14.

Telephely (Gimnázium): 5650 Mezőberény, Petőfi út 11.

Telefon: (66)515-578

email: psg@mezobereny.hu

A bevezetés éve: 2017. szeptember 1.

A bevezetés évfolyama: 9. évfolyam

Alkalmazott osztálytípus: német nemzetiségi tagozat

Hatályos 2017. szeptember 1-jétől

Német nemzetiségi tagozat (hagyományos nyelvoktató forma)

A *Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban* hagyomány a német nyelv magas szintű oktatása. Az ötéves *kéttannyelvű* és a *nyelvi előkészítő*s forma ismert és elismert megyeszerte.

Mezőberényben működik német nemzetiségi önkormányzat, van német óvoda, az általános iskolában is folyik nemzetiségi oktatás. Azzal, hogy a gimnázium is indít ilyen tagozatot, a képzési rendszer minden szintjén megjelenik a *német nyelv oktatás és nevelés*.

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhetnek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások, szokások megismerése és ápolása, a történelem és a jelen ismerete mindezek nélkülözhetetlen részét képezik.

Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint a cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek otthonról hozott nyelvi ismeretekre. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A fentiek alapján a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium törekszik arra, hogy

a, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a reális nemzet- és nemzetiségképük.

b, hogy a tanulók felismerjék az előítéletek veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi illetve egyéb eszközeit.

c, hogy a tanulók képessé váljanak pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A tananyag egyes részleteinek differenciált, csoportmunkában való feldolgozása, a megszerzett információk megbeszélése, az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei

Kulcskompetenciák

Alapfeladataink:

- **anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció**
- **hatékony önálló tanulás**

Az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció egyenrangú kompetenciát jelent. Tekintettel arra, hogy a tanulók otthonról hozott (anya)nyelvi ismeretei különbözőek, szükségszerű mindkét terület fejlesztése.

Mindkettő magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott, olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásba és képzésben, amunkában a családi életben és a szabadidős tevékenységben.

Olyan képességeket igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése, írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezet és igénye, érdeklődése szerint.

Feltételezi a szókincsének és a funkcionális nyelvtannak, valamint a szóbeli interakciók főbb típusainak és nyelvi stílusoknak az ismeretét. Fontos a társadalmi hagyományoknak, nyelvek kulturális vonatkozásainak és változatosságának az ismerete is.

A szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenet megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását, lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretben történő elsajátítására is.

A pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét és mások megismerésének azigényét. Ehhez ismernünk kell a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét, a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

A hatékony önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri a szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozást és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását is jelenti. A hatékony önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, képességeit helyzetek sokaságában használja otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamatban. A motiváció és magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást, támogatást.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, IKT eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek elsajátítása, feldolgozása és beépítése. További feltétel a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. Az egyénnek képesnek kell lennie közös munkára és tudásának másokkal való megosztására, saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

A pozitív attitűd - tanulás iránti motiváció - folyamatos fenntartásához elengedhetetlen, hogy a korábbi tanulási és élettapasztalatainkat felhasználjuk, új tanulási lehetőségeket kutassunk fel, és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazzuk.

Kiegészítő feladataink:

- **digitális kompetencia**
- **szociális és állampolgári kompetencia**
- **kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**
- **esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség¹**

Iskolánkban a nemzetiségi oktatás - egyelőre² - *hagyományos nyelvoktató* formában valósul meg. Azoknak kínáljuk fel ezt a lehetőséget, akik

¹ Mintául szolgált a veszprémi Lovassy László Gimnázium Pedagógiai Programja (Német népszerűség)

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

- már tanultak német nyelvet.
- (esetleg nemzetiségi oktatásban is részesültek), és ezt folytatni szeretnék.
- Akiknek nincs előismeretük, de készek a német nyelvvvel négy éven át intenzíven foglalkozni és ezenközben a német nemzetiség kultúrájával is megismerkedni.

A négyévfolyamos általános tantervű osztály keretein belül indul a képzés. A negyedik év végén B2 (vagy B2 közeli) szintre juthatnak el a gyerekek. Erre van heti 5 németóra. Aki gyorsabban halad, szorgalmasabb, terve van a német nyelvvvel, az C1-re is törekedhet, hiszen előttük is nyitva állnak azok a lehetőségek, melyek a „kéttanos” illetve a „nyekes” németesek előtt: ÖSD, DSD vizsga.

Aki pedig „csak” egy jó érettségit szeretne, az is megszerezheti hozzá a biztos tudást.

Az érettségi vizsga olyan, mint a DAF esetében. A szóbeli tételek kb. 25%-ában jelenik meg a nemzetiségi tartalom.³

Az **öt idegen nyelvi óra** (német nyelv és irodalom) mellett heti **1 óra népismeret** is tanulnak, amely egyrészt a magyarországi németek tárgyi és szellemi hagyományait ismerteti meg a tanulókat, másrészt a nyelvtudásukat fejleszti. Ha akarják, ezt érettségi tárgynak is választhatják.

A tagozat eredményességét segítik a már meglévő és újonnan megvalósuló

Külső kapcsolatok

Szándékunkban áll kapcsolatot tartani

- nemzetiségi önkormányzattal helyi, regionális és országos szinten
- nemzetiségi oktatást folytató középiskolákkal, általános iskolákkal
- különböző közművelődési és kulturális intézményekkel
- az iskola német testvériskoláival
- a német nyelvet intenzíven tanító általános iskolákkal
- a településen német nemzetiségi oktatást megvalósító intézményekkel (óvoda, általános iskola
- Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók más régiók német nemzetiségű programjain aktívan részt vegyenek, közös projektekben, rendezvényeken ismerkedjenek a nemzetiségi kultúrával.

A nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a nemzetiségi népismeret oktatásához szükséges időkeret biztosítása

Az Nkt. 10. § (1) alapján a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást az órarendbe építve, a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás Nkt. 6. melléklete szerinti többlet tanórai foglalkozásainak a felhasználásával kell megszervezni. A nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás időkeretének biztosítására a tanuló heti kötelező tanórai számának és az osztályok engedélyezett heti időkeretének a különbözete, a választható tanórai foglalkozások időkerete is felhasználható.

A nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási formában a heti kötelező órakeretből a nemzetiségi nyelv és irodalom oktatására legalább öt tanórát szükséges biztosítani.

Amennyiben szükséges a készségi tárgyra előírt óraszámából évi harminchét óra átcsoportosítható a nemzetiségi nyelv és irodalom vagy a nemzetiségi népismeret oktatására. A negyedik–nyolcadik évfolyamon az idegen nyelv oktatására biztosított óraszám részben, a kilencedik–tizenkettedik évfolyamon a második idegen nyelv oktatására biztosított óraszám a nemzetiségi nyelv oktatására részben vagy egészben átcsoportosítható.

A nemzetiségi népismeret tantárgy oktatására bármely nevelési-oktatási forma és évfolyam esetében heti egy tanórát, évi harminchét tanórát biztosítunk

² Nem kizárt a későbbiekben a bővített nyelvoktató forma illetve a kétnyelvű nemzetiségi képzés bevezetése sem.

³ 106/2012. Kormányrendelet 5.§ (6)

NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT **/Hagyományos nyelvoktató forma/**

Német nyelv és irodalom **helyi tanterv**

A bevezetés tanéve: 2017.szeptember 1.

A bevezetés évfolyama: 9.

Alkalmazott osztálytípus: német nemzetiségi tagozat

Német nyelv és irodalom a nemzetiségi (nyelvoktató)tagozaton⁴ (5+5+5+5 óra)

A nemzetiségi német *nyelvoktató program* heti 5 németórával számol. Nálunk az általános tantervi képzésen belül - tehát kiscsoportos oktatásban - valósul meg. Egyenletes óraszám áll a rendelkezésre, amit még kiegészít a népismeret, amely szintén hozzájárul a nyelvi készségek fejlesztéséhez.

A képzés kimenete, követelményrendszere megegyezik az érettségivel⁵ és az európai szintekben megadottakkal. (4. oldal)

Cél a

- B2 (vagy B2 közeli) szint elérése, (középfokú nyelvvizsga)
- 10. osztály végén érdemes felmérni, kikkel lehet ezt esetleg már 11.-re megcsinálni, hogy ők azután emelt szintre készülhessenek vagy C1 vizsgát tegyenek, esetleg DSD-vel próbálkozzanak.
- Jó eredmény a középszintű érettségiben.

A tankönyvek kiválasztásának elvei:

A első évben bejövők részben önkéntesen kérik a német nemzetiségi oktatást, tehát nem lehet tudni, mennyire különböző a csoport nyelvi szintje. A Nemzetiségi irányelvekben megfogalmazottaknak megfelelően A2 körüli szintről szeretnénk indítani. Ezt egy bemeneti teszttel mérjük fel. Az első évet azonban mindenképpen a rendszerezésre, szintre hozásra, kiegészítésre, eddigi ismeretek összefoglalására szánjuk. A bejövő csoport nívójától függően persze gyorsabb haladás is lehetséges.

A mindenkori tankönyvsalád kiválasztásának elvei megegyeznek a másik két tagozat elveivel. Mivel ez egy kevesebb órással bíró képzés, figyelembe kell venni, hogy reálisan B2(középfokú)szintig tervezünk a 12. év végére.

Fontos, hogy a megújuló tankönyvpiacot figyelemmel kísérjük, és ha szükséges és lehetséges modernebb, jobb könyvre váltsunk.

Mint minden nyelvtanító tagozaton, itt is elengedhetetlen feltétel a kínálat, módszerek állandó figyelemmel kísérése, ezek kritikus vizsgálata, a legjobb taneszköz, módszer megtalálása az állandóság és a megújulás jegyében. Mindez a továbbképzési kínálat lehetőségeinek kihasználásával is biztosítható.

A kiválasztott tankönyvsalád:

Gymnasium 9-12

Schritte international 1-6 Hueber Verlag

(Textsammlung zum Volkskundeunterricht Klasse 9-12)

Az irodalmi ismeretek átadására tanár által összeállított tananyag szükséges.

⁴

⁵ 100/2012. Kormányrendelet 5.§ (6)

Jahrgang 9 – Nationalitätenschulen

I. Literatur

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
<p><u>Persönliche Lebensgestaltung</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gesellschaftliche Trends und Modeströmung • Rauschmittel • Sport und Verantwortung 	<p>Personenbeschreibung Familie früher und heute (Rollenverteilung in der Familie) Familie</p> <p>Alltägliche Aktivitäten: Tagesablauf Hobbys Freizeitaktivitäten, Ferien Hausarbeiten Freundschaft</p>	<p><u>Unterrichtsgegenstände verstehen (Verstehen)</u> Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • den Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich hinreichend differenziert zusammenfassen • Texten Informationen entnehmen und aufgaben- bzw. problemorientiert anwenden • Texte detailliert (u. U. nach Wiederholung) verstehen und die Informationen aufgaben-

	Berufliche Rollen (Frau, Mann) Sport und Verantwortung	bzw. problemorientiert anwenden <ul style="list-style-type: none"> • Bilder/Illustrationen hinsichtlich Aufbau und subjektiver Wirkung geordnet und nachvollziehbar darlegen • Argumentationen auf ihre Stimmigkeit hin überprüfen, bestätigen oder gegebenenfalls widerlegen • Texte erschließen
<u>Gesellschaftliches</u>	Einkaufen, Mode	
<u>Leben</u>	Wohnstile, Wohnungs- und Haustypen Eigener Wohnort	
<ul style="list-style-type: none"> • Tradition im Wandel • Stadtleben und Landleben 		
<u>Schule, Ausbildung und Beruf</u>	Schulfächer, Unterricht an Mittelschulen Fremdsprachen Berufe und Bildung, Beruf – Karriere – Geschlecht	

<p><u>Kulturelles Leben und Medien</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Musikszenen in deutschsprachigen Ländern	<p>Musik- und Stilrichtungen, Musikveranstaltungen</p>	<p>und Leitgedanken herausarbeiten</p> <ul style="list-style-type: none">• anhand deutlicher sprachlicher Mittel die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes erkennen• aufgrund der Kenntnis struktureller und inhaltlicher Merkmale Texte rekonstruieren oder entwerfen <p><u>Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)</u></p> <p>Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none">• zentrale Sachlagen bei Objekten, Darstellungen, Ereignissen oder Texten strukturiert und sprachlich klar darlegen• entsprechend dem Schreibanlass informelle oder formalisierte Texte verfassen, wobei die jeweiligen textsortenspezifischen Kriterien überwiegend eingehalten werden• in monologischen Kommunikationssituationen oder bei Verschriftlichungen von Arbeitsergebnissen auch gedankliche Differenzierungen übermitteln• in dialogischen Kommunikationssituationen
--	--	--

eigene, sachlich und logisch nachvollziehbare

Argumente einbringen und auf Gegenpositionen sachlich reagieren begründet Stellung nehmen und dabei

- logische Verknüpfungen darstellen

- daraus Schlussfolgerungen ziehen und
- begründete Entscheidungen treffen
- seine/ihre Meinung in selbstgewählten (sprachlichen / nichtsprachlichen) Formen kreativ darstellen

allgemeine Interaktionsfähigkeit

Der/die Schüler(in) kann

- deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung einsetzen
 - sich Lern- und Arbeitssituationen außerhalb des schulischen Rahmens anpassen
 - PC, Internet und andere elektronische Kommunikationsmedien mit deutschsprachigen Programmen nutzen
 - sein sprachliches Handeln auf unterschiedliche Kommunikationssituationen einstellen
 - Störungen benennen und Abhilfe / Klärung anstreben
 - in Äußerungen Anderer offensichtliche rhetorische Mittel erkennen und unter Berücksichtigung der eigenen Position sprachlich angemessen darauf reagieren
 - Deutschsprachige Texte in ihren Schlüsselinformationen in Ungarisch zusammenfassen
-
- ungarische Texte hinsichtlich ihrer Gesamtaussage auf Deutsch zusammenfassen

Wortschatz und Redemittel

Der/die Schüler(in) kann

- sich zu Unterrichtsgegenständen und über einige Themen des Alltagslebens äußern mit
- einem ausreichend großen Wortschatz,
- Redemitteln, deren lexikalische Variationsbreite relativ gering ist

Methodenkompetenz

Der/die Schüler(in) kann

- selbstständig eine Wortschatzkartei erstellen und damit arbeiten
- Wortschatz ordnen und dabei Ober-/Unterbegriffe, Antonyme, Synonyme, Homonyme nutzen
- zur Informationsgewinnung Printmedien (z.B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) und elektronische Medien nutzen
- aus komplexeren gehörten Texten Grundinformationen entnehmen (Hörverstehen)
- gezielt unterschiedliche Lesetechniken (global, kursiv, selektiv, detailliert) aufgabengerecht anwenden
- mit Anleitung zur Be- und Erarbeitung von Texten inhaltliche Organisationstechniken einsetzen (z.B.: Notizen, Stichpunkte machen, gliedern)

		<ul style="list-style-type: none">● Texte zusammenfassen● verschiedene Arten monologischer und dialogischer Sprechens erkennen und situations- und adressatengerecht nutzen● Präsentationstechniken weitgehend selbstständig
--	--	--

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		auswählen
--	--	-----------

II. Literatur

Themenkreise	Teilbereiche	Kompetenzen
Erzählungen deutscher Autoren, Auszüge aus einfachen Märchen, Kinderromanen	z.B.: Karin Gündisch: Oliver und sein Computer, Der Wecker läutet, Edith Schreiber-Wicke: Der Pelzmantel (Bunte Erde I.)	Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> ● eine Frage im Zusammenhang der Literatur stellen ● nach gegebenen Aspekten selbstständig Notizen und Skizzen machen ● in Texten der schönen Literatur strukturelle und stilistische Einheiten erkennen und bewerten ● die grundlegenden menschlichen Verhaltensformen in den literarischen Werken erkennen ● literarische Grundformen, neue Gattungen und Motive annehmen ● Zusammenhänge mit den früher gelesenen Werken, ihrer Moral, dem Charakter der Gestalten, ihren Werten und ihrer Traditionswelt suchen ● sich den Film aus einem gegebenen literarischen Werk ansehen und mit dem Originalen vergleichen ● kurze epische Werke interpretieren,
Fabeln	2 frei gewählte Fabeln von Lessing: z.B.: Der Fuchs (Bunte Erde I.), Der Rabe und der Fuchs, Der Affe und der Fuchs (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I.)	
Ungarndeutsche Literatur	Ein Werk eines ungarndeutschen Autors z.B. Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valeria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		ihre Aussage analysieren <ul style="list-style-type: none"> ● Filme und Fotos im Zusammenhang der ungarndeutschen Literatur besprechen <p><u>Förderung des Urteilvermögens, der ethischer, ästhetischer historischer Kompetenz</u></p> Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> ● den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln; ● individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren verstehen
--	--	---

III. Sprachrichtigkeit

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
Morphologie		Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> ● den im Unterricht häufig gebrauchten morphologischen Formenbestand der Wortklassen des Deutschen weitgehend korrekt anwenden ● einfache morphologische Zusammenhänge erkennen ● häufig gebrauchte syntaktische Strukturen weitgehend selbständig und in der Regel korrekt anwenden ● die Funktion bekannter syntaktischen Strukturen weitgehend selbstständig erkennen
Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb Präsens, Perfekt, Präteritum, Futur I.	
Substantiv	Genus: Maskulinum, Femininum, Neutrum Numerus: Singular, Plural Kasus: alle Kasus	
Adjektiv	Attributiver Gebrauch	
Artikel	Bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch	
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen	

Adverb	Konjunktionaladverbien	<ul style="list-style-type: none"> ● einfachere Wendungen benutzen ● den Lehrstoff mit
Präposition	Wechselpräpositionen, Präpositionen mit Akkusativ, Genitiv und Dativ	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Konjunktion	Ausbau der nebenordnenden Konjunktionen unterordnenden Konjunktionen (temporal, kausal)	den gelernten Satzstrukturen bearbeiten
Syntax	Satzarten Aussagesatz, Aufrufesatz, Fragesatz, (Entscheidungsfrage, Ergänzungsfrage), Nebensätze mit weil, dass, und, sondern, oder, denn, aber, dann	<ul style="list-style-type: none"> die morphologischen Erscheinungen erkennen und ihre Funktionen nennen die grundlegende Terminologie nutzen
Aussprache		Der/die Schüler(in) kann auch unbekannte Wörter und Texte trotz erkennbarer Akzents gut verständlich aussprechen und intonieren
Rechtschreibung und Zeichensetzung		Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> erworbene Strukturen orthographisch annähernd richtig schreiben die grundlegenden formalen und inhaltlichen Gesetzmäßigkeit der Zeichensetzung annähernd richtig anwenden

Stundenzahlen im Jahr: 180 Stunden

Aufteilung der Stunden

	Landeskunde	Literatur	Sprachrichtigkeit	Insgesamt
Sprachliche Handlungsk. I.	13	5	2	20

Sprachliche Handlungsk. II.	7	6	3	16
Sprachliche Handlungsk. III.	10	10	9	29
Literatur	0	17	0	17

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Landeskunde	37	0	0	37
Sprachrichtigkeit	0	0	32	32
Interaktion	6	4	2	12
Methodenkompetenz	4	4	2	10
Urteilsvermögen	3	4	0	7
Insgesamt	80	50	50	180

Jahrgang 10 - Nationalitätenschulen

I. Landeskunde

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
<u>Persönliche Lebensgestaltung</u> <ul style="list-style-type: none"> ● Gesellschaftliche Trends und Modeströmungen ● Sport und Verantwortung ● Gesundheit 	Liebe und Partnerschaft Generationskonflikte Anpassung / Individualität Freunde – Gruppen Subkulturen Massensport, Extremsport und Leistungssport Gesunde Lebensweise Gesundheitsgefährdung Körper, Krankheiten, Präventions- und Behandlungsmaßnahmen	<u>Unterrichtsgegenstände verstehen (Verstehen)</u> Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> ● den Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich hinreichend differenziert zusammenfassen ● Texten Informationen entnehmen und aufgaben- bzw. problemorientiert

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		<p>ntiert anwenden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Texte detailliert (u. U. nach Wiederholung)
--	--	---

<p><u>Gesellschaftliches Leben</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale und globale Esskultur • Tradition im Wandel 	<p>Ernährung (Speisen und Gewohnheiten), Werbung für Nahrungsmittel Freizeit- und Konsumverhalten, Urlaub, Reisen, Dienstleistungen</p>	<p>verstehen und die Informationen aufgaben- bzw. problemorientiert anwenden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilder/Illustrationen hinsichtlich Aufbau und subjektiver Wirkung geordnet und nachvollziehbar darlegen • Argumentationen auf ihre Stimmigkeit hin überprüfen, bestätigen oder gegebenenfalls widerlegen • Texte erschließen und Leitgedanken herausarbeiten • anhand deutlicher sprachlicher Mittel die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes erkennen • in Texten die Problematik von Handlungen / Konfliktlösungen und deren Motive / Ursachen herausarbeiten und beurteilen • Eine Problemstellung / eine Fragestellung
<p><u>Schule, Ausbildung und Beruf</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Schule und Unterricht 	<p>Schule und Lernen in Ungarn und in den deutschsprachigen Ländern</p>	
<p><u>Kulturelles Leben und Medien</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Information und Meinungsbildung 	<p>Arten von Medien Unterhaltungsmöglichkeiten, kritischer Umgang mit Medien Rolle des Internets</p>	
<p><u>Wirtschaft, Technik, Umwelt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Weiterentwicklung von Wirtschaft und Technik • Mensch und Umwelt 	<p>Erfindungen und Entwicklungen (z.B.: Verkehrsmittel, Handys, Internet, soziale Netzwerke) Wetter und Jahreszeiten, Umweltschutz, Konsumgesellschaft, Verkehr</p>	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		<p>gliedern und die für die Problemlösung</p> <p>/Beantwortung der Frage benötigten Informationsbereiche erkennen</p> <ul style="list-style-type: none">• sich mit einem sachorientierten Text kritisch auseinandersetzen und Stellung nehmen• aufgrund der Kenntnis struktureller und inhaltlicher Merkmale Texte rekonstruieren oder entwerfen <p><u>Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)</u></p> <p>Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none">• den Aufbau von Argumentationen in Texten darstellen• zentrale Sachlagen bei Objekten,
--	--	---

Darstellungen, Ereignissen oder Texten strukturiert und sprachlich klar darlegen

- den Vortrag eigener und fremder Texte der Textsorte und Wirkungsabsicht entsprechend ausführen
- entsprechend dem Schreibanlass informelle oder formalisierte Texte verfassen, wobei die jeweiligen textsorten- spezifischen Kriterien überwiegend eingehalten werden
- in monologischen Kommunikationssituationen oder bei Verschriftlichungen von Arbeitsergebnissen auch gedankliche Differenzierungen übermitteln
- in dialogische Kommunikationssituationen eigene, sachlich und logisch nachvollziehbare Argumente einbringen und auf Gegenpositionen sachlich reagieren
- Informationen aus unterschiedlichen Quellen zusammenführen und in einem Text darstellen
- Die Relevanz von Texten und anderen Quellen für die Bearbeitung von Themen Anderen begründen
- komplexere Problemstellungen aufgliedern und die Logik der Aufgliederung erklären
- begründet Stellung nehmen und dabei logische Verknüpfungen darstellen, daraus Schlussfolgerungen ziehen und begründete Entscheidungen treffen
- in dialogischen Kommunikationssituationen unterschiedliche Positionen charakterisieren, Unterschiede bzw. Gemeinsamkeiten sachlich feststellen und u.
U. einvernehmliche Problemlösungen vorschlagen

- Handlungen und Motive von Personen untersuchen und bewerten
seine/ihre Meinung in selbstgewählten
(sprachlichen / nichtsprachlichen)
Formen kreativ darstellen

allgemeine Interaktionsfähigkeit

Der/die Schüler(in) kann

- deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung einsetzen
- sich Lern- und Arbeitssituationen außerhalb des schulischen Rahmens anpassen
- PC, Internet und andere elektronische Kommunikationsmedien mit deutschsprachigen Programmen nutzen
- mit einem relativ breiten Spektrum an Redemitteln in dialogischen Kommunikationssituationen das Wort ergreifen, bzw. abgeben
- sein sprachliches Handeln auf unterschiedliche Kommunikationssituationen einstellen
- Störungen benennen und Abhilfe / Klärung anstreben
- in Äußerungen Anderer offensichtliche rhetorische Mittel erkennen und unter Berücksichtigung der eigenen Position sprachlich angemessen darauf reagieren
- Deutschsprachige Texte in ihren Schlüsselinformationen in Ungarisch zusammenfassen
- ungarische Texte hinsichtlich ihrer Gesamtaussage auf Deutsch zusammenfassen

Wortschatz und Redemittel

Der/die Schüler(in) kann

- sich zu Unterrichtsgegenständen und über einige Themen des Alltagslebens äußern mit
- einem ausreichend großen Wortschatz
- Redemitteln, deren lexikalische Variationsbreite relativ gering ist
- u.U. häufigen Umschreibungen
- gelegentlichen idiomatischen Wendungen

Methodenkompetenz

Der/die Schüler(in) kann

- selbständig eine Wortschatzkartei erstellen und damit arbeiten
- Wortschatz ordnen und dabei Ober-/Unterbegriffe, Antonyme, Synonyme, Homonyme nutzen
- Zur Informationsgewinnung Printmedien

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		<p>(z.B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) und elektronische Medien nutzen</p> <ul style="list-style-type: none"> ● aus komplexeren gehörten Texten Grundinformationen entnehmen (Hörverstehen) ● gezielt unterschiedliche Lesetechniken (global, kursiv, selektiv, detailliert) aufgabengerecht anwenden ● mit Anleitung zur Be- und Erarbeitung von Texten inhaltliche Organisationstechniken einsetzen (z.B.: Notizen, Stichpunkte machen, gliedern, kategorisieren, vereinfachen, strukturieren über Cluster oder Mind-Maps) ● Texte zusammenfassen ● verschiedene Arten monologischen und dialogischen Sprechens erkennen und situations- und adressatengerecht nutzen ● grundlegende schriftliche Textsorten funktional realisieren ● Präsentationstechniken weitgehend selbstständig auswählen und einsetzen
--	--	---

II. Literatur

Themenkreise	Teilbereiche	Kompetenzen
Jugendroman oder Krimi	Ein frei gewählter deutscher Jugendroman oder Krimi z.B.: Nöstlinger: Die Ilse ist weg, Pressler: Bitterschokolade, E. Kästner: Emil und die Detektive, Hans Peter Richter: Damals war es Friedrich,	Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> ● eine Frage im Zusammenhang der Literatur stellen ● nach gegebenen Aspekten selbstständig Notizen und Skizzen machen

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

	E.T.A. Hoffmann: Das Fräulein von Scuderi – Auszüge (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I.)	<ul style="list-style-type: none"> • in Texten der schönen Literatur strukturelle und stilistische Einheiten erkennen und bewerten • die grundlegenden menschlichen Verhaltensformen in den literarischen Werken erkennen • literarische Grundformen, neue Gattungen und Motive annehmen und interpretieren • Zusammenhänge mit den früher gelesenen Werken, ihrer Moral, dem Charakter der Gestalten, ihren Werten und ihrer Traditionswelt suchen • ein im Theater gesehenes Stück in der Stunde bearbeiten • einen frei gewählten Jugendroman, einen Auszug oder einen Krimi bearbeiten <p><u>Förderung des Urteilvermögens, der ethischer, ästhetischer historischer Kompetenz</u> Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln; • individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren verstehen, verwenden und individuelle Strategien ausarbeiten
Drama	Ein deutschsprachiges Theaterstück im Theater anschauen	
Ungarndeutsche Literatur	Ein Werk eines ungarndeutschen Autors z.B. Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valeria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb	

III. Sprachrichtigkeit

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
Morphologie		Der/die Schüler(in) kann

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb Präsens, Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I. Passiv, Passiversatzformen Indikativ, Imperativ, Konjunktiv II. (irrealer Vergleich, Wunsch, Höflichkeit, Vorschlag, irrealer Bedingung, Vorwurf), Konjunktiv II. der Vergangenheit Partizip I. II. Zu + Infinitiv Funktionsverbgefüge Subjektiver Gebrauch einzelner Modalverben	<ul style="list-style-type: none"> ● den im Unterricht häufig gebrauchten morphologischen Formenbestand der Wortklassen des Deutschen weitgehend korrekt anwenden ● einfache morphologische Zusammenhänge erkennen ● häufig gebrauchte syntaktische Strukturen weitgehend selbständig und in der Regel korrekt anwenden ● die Funktion bekannter syntaktischen Strukturen weitgehend selbstständig erkennen ● einfachere Wendungen benutzen ● den Lehrstoff mit den gelernten Satzstrukturen bearbeiten ● die Rektionen der Verben und Adjektive immer bewusster richtig benutzen ● die morphologischen Erscheinungen erkennen und ihre Funktionen nennen ● die grundlegende Terminologie nutzen
Substantiv	Genus: Maskulinum, Femininum, Neutrum Numerus: Singular, Plural Kasus: alle Kasus N-Substantive	
Adjektiv	Attributiver Gebrauch Deklination Partizip I. II.	
Artikel	Bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch Gebräuchliche artikellose Substantivkonstruktionen	
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Reflexivpronomen	
Adverb	Konjunkionaladverbien	
Partikeln	Modalpartikeln	
Präposition	Wechselpräpositionen, Präpositionen mit Akkusativ, Genitiv und Dativ	
	Modale Präpositionen	
Konjunktion	Ausbau der nebenordnenden Konjunktionen unterordnende Konjunktionen (temporal, kausal)	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Syntax	Satzarten Aussagesatz, Aufrufesatz, Fragesatz, (Entscheidungsfrage, Ergänzungsfrage), Wunschsatz Satzgefüge Uneingeleiteter Nebensatz Indirekte Fragesatz Nebensätze mit weil, dass, ob, da, wenn, als, W- Fragen, und, sondern, oder, denn, aber, dann, darum, deshalb, deswegen, trotzdem, sonst, also, so	
Aussprache		Der/die Schüler(in) kann auch unbekannte Wörter und Texte trotz erkennbarer Akzents gut verständlich aussprechen und intonieren
Rechtschreibung und Zeichensetzung		Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> • erworbene Strukturen orthographisch annähernd richtig schreiben • die grundlegenden formalen und inhaltlichen Gesetzmäßigkeit der Zeichensetzung annähernd richtig anwenden

	Landeskunde	Literatur	Sprachrichtigkeit	Insgesamt
Sprachliche Handlungsk. I.	10	5	5	20
Sprachliche Handlungsk. II.	5	5	5	15
Sprachliche Handlungsk. III.	10	10	9	29
Literatur	0	17	0	17
Landeskunde	37	0	0	37
Sprachrichtigkeit	0	0	32	32
Interaktion	6	4	2	12
Methodenkompetenz	4	4	2	10
Urteilsvermögen	4	4	0	8
Insgesamt	76	49	55	180

Jahrgang 11 - Nationalitätenschulen

I. Landeskunde

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
<u>Persönliche Lebensgestaltung</u> <ul style="list-style-type: none"> Lebensplanung Krankheit/ Gesundheit als gesellschaftliche Herausforderung 	Erwachsenwerden Partnerschaftsmodell e Heirat Feste, Feiertage Alternative Heilmethoden Abhängigkeit / Sucht: Rauchen, Alkoholkonsum, Drogen und Zivilisationskrankheiten, Präventions- und Behandlungsmaßnahmen	<u>Unterrichtsgegenstände verstehen (Verstehen)</u> Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> den Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich differenziert wiedergeben Informationen in Texten miteinander kombinieren und aufgaben- bzw. problemorientiert verwenden Bilder/Illustrationen der Aufgabenstellung
<u>Gesellschaftliches Leben</u> <ul style="list-style-type: none"> Essen und Trinken: Kultur und 	Grundbedürfnisse und Luxus beim Einkaufen,	

wirtschaftsgeschichtliche Bezüge <ul style="list-style-type: none"> Globalkultur-Regionalkultur 	Essen deutschsprachige Länder, Kultur: regional - national - international	gemäß interpretieren <ul style="list-style-type: none"> Argumentationen auf ihre Stimmigkeit hin überprüfen, bestätigen oder gegebenenfalls widerlegen Texte strukturiert und systematisch erschließen, Leitgedanken herausarbeiten, sowie Fragen und Probleme bearbeiten die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes herausarbeiten in Texten die Problematik von Handlungen / Konfliktlösungen und deren Motive / Ursachen herausarbeiten, mit dem eigenen Wertesystem vergleichen und bewerten Themen / Problemstellungen /
<u>Schule, Ausbildung, Beruf</u> <ul style="list-style-type: none"> Schule und Studium 	Schulsysteme, Schultraditionen	
<u>Kulturelles Leben und Medien</u> <ul style="list-style-type: none"> Gesellschaftlicher Einfluss der Medien 	unterschiedliche Medien, Werbungen, soziale Netzwerke, Lesesysteme, Presse	

	s s e	Fragestellungen strukturieren Informationsbereiche benennen bzw. Informationsbedarf formulieren
<p><u>Politik und Geschichte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratie leben 	<p>Grundbegriffe (Wahlen), Chancen und Grenzen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • aufgrund der Kenntnis struktureller und inhaltlicher Merkmale Texte rekonstruieren oder entwerfen <p><u>Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)</u> Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • entsprechend dem Schreibenanlass und unter weitgehender Beachtung der jeweiligen Kriterien informelle oder formalisierte Texte verfassen • Informationen aus unterschiedlichen Quellen zusammenführen und in einem Text darstellen • Die Relevanz von Texten und anderen Quellen für die Bearbeitung von Themen

Anderen erläutern

- unter weitgehend korrekter Verwendung von Argumentationsschemata (lineares oder dialektisches Argumentieren) eine Stellungnahme formulieren
- in dialogischen Kommunikationssituationen sachlich und ergebnisoffen handeln
- Zustimmung bzw. Ablehnung sachlich begründen
- in die Analyse und Bewertung von Situationen, Vorgängen, Ereignissen, Konflikten zeit- und kontextbezogene Betrachtungen einbeziehen
- sich mit Produktionen anderer auseinandersetzen

allgemeine Interaktionsfähigkeit

Der/die Schüler(in) kann

- selbstständig deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung einsetzen
- sein sprachliches Handeln auf vorhersehbare Kommunikationssituation einstellen
- elektronische Kommunikationsformen ohne nennenswerte sprachliche Barrieren nutzen
- Kommunikationssituationen einschätzen und seine eigenen Sprachhandlungen im Rahmen der üblichen Konventionen angemessen anpassen
- Anderen sprachlich und formal

differenzierte Rückmeldungen (feedback) geben

- längere deutsche mündliche Äußerungen oder Texte auf Ungarisch wiedergeben
- ungarische Texte auf Deutsch wiedergeben

Wortschatz und Redemittel

Der/die Schüler(in) kann

- an der Kommunikation über Unterrichtsgegenstände und über allgemeinen Themenbereichen teilnehmen mit
- einem ausreichend großen, überwiegend sicher verwendeten Wortschatz
- einem ausreichend flexibel gebrauchten Bestand an Redemitteln, idiomatischen Wendungen

Methodenkompetenz

Der/die Schüler(in) kann

- selbständig eine Wortschatzkartei erstellen und damit arbeiten
- Wortschatz ordnen und dabei Ober- / Unterbegriffe, Antonyme, Synonyme, Homonyme nutzen
- zur Informationsgewinnung Printmedien (z.B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) und elektronische Medien nutzen
- aus komplexeren gehörten Texten Globalinformationen entnehmen (Hörverstehen)
- gezielt unterschiedliche Lesetechniken

		(global, kursiv, selektiv, detailliert) anwenden <ul style="list-style-type: none"> ● inhaltliche Organisationstechniken zur Be- und Erarbeitung von Texten weitgehend selbständig einsetzen (z.B.: Notizen, Stichpunkte machen, gliedern, kategorisieren), ● Texte zusammenfassen ● Merkmale und Funktionen mündlicher und schriftlicher Textsorten erkennen und situations- und adressatengerecht einsetzen ● Präsentationstechniken selbständig auswählen und weitgehend selbständig einsetzen
--	--	---

II. Literatur

Themenkreise	Teilbereiche	Kompetenzen
---------------------	---------------------	--------------------

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

<p>Lyrik Gedichte und Balladen</p>	<p>Je ein Gedicht bzw. Ballade</p> <ul style="list-style-type: none"> • von Goethe: z.B.: Mailied, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied, Erlkönig (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I.), • von Schiller: z.B.: Der Handschuh (Bunte Erde II.), An die Freude (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I.), • von Heine: 	<p>Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • aufgrund von Notizen und Skizzen in den literarischen Werken vorgestellten Probleme zeigen • sich mit literarischen Werken kritisch auseinander setzen • nach angegebenen Aspekten über die Werke sprechen, eine kurze Zusammenfassung schreiben • die Entstehungsgeschichte der behandelten literarischen Werke erforschen • die deutschsprachigen literarischen
--	--	---

	z.B.: Die Loreley	Werke werkbezogen analysieren
Kurzgeschichte	<p>Je eine Kurzgeschichte</p> <ul style="list-style-type: none"> • von Böll: z.B.: Wanderer kommst du nach Spa ... (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band II.), • von Borchert: z.B.: Die Küchenuhr (Bunte Erde II.), Das Brot (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band II.) 	<ul style="list-style-type: none"> • die Gattungsmerkmale der Balladen kennen • eine Kurzgeschichte interpretieren und analysieren <p><u>Förderung des Urteilvermögens, der ethischer, ästhetischer historischer Kompetenz</u></p> <p>Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln; • individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren ausarbeiten
Liedertexte	Liedertexte aus der deutschen Pop- und Rockmusik	

III. Sprachrichtigkeit

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
Morphologie		Der/die Schüler(in) kann

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb Präsens, Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I. Aktiv, Passiv, Passiversatzformen Indikativ, Imperativ, Konjunktiv II. (könnte, sollte, würde + Infinitiv, irrealer Vergleich, Wunsch, Höflichkeit, Vorschlag, irrealer Bedingung, Vorwurf), Konjunktiv II. der Vergangenheit Partizip I. II.	<ul style="list-style-type: none"> ● häufig gebrauchte morphologische Formen überwiegend automatisiert und überwiegend korrekt anwenden ● zur Beschreibung morphologisch Phänomene grundlegende grammatische Termini verwenden ● häufig gebrauchte syntaktische Strukturen überwiegend automatisiert
------	---	---

	Trennbare/nicht trennbare Verben Reflexive Verben zu+Infinitiv Funktionsverbgefüge Sein, haben, werden Hilfsverben im Präteritum Modalverben im Präsens und Präteritum Subjektiver Gebrauch einzelner Modalverben	und in der Regel korrekt anwenden <ul style="list-style-type: none"> ● zur Beschreibung bekannter syntaktischer Strukturen grundlegende grammatische Termini verwenden ● morphologische, syntaktische Kenntnisse, grammatische Strukturen in Aufgaben und kommunikativen Situationen anwenden ● die schon angeeigneten Möglichkeiten der Wortbildung anwenden
Substantiv	Genus: Maskulinum, Femininum, Neutrum Numerus: Singular, Plural Kasus: alle Kasus Deklination, Negativartikel N-Substantive	
Adjektiv	Deklination Komparation Prädikativer und attributiver Gebrauch Kardinalzahlen Ordinalzahlen Zahlwörter Datum und Uhrzeit Partizip I. II.	
Artikel	Artikelwörter (Nom, Akk, Dat, Gen) Kurzformen Gebräuchliche artikellose Substantivkonstruktionen	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Reflexivpronomen, Relativpronomen, Interrogativpronomen	
Adverb	Lokal-, Temporal-, Modal-, Konjunktionaladverbien	
Partikeln	Antworten auf Entscheidungsfragen, Negationspartikeln, Modalpartikeln	
Präpositionen	Wechselpräpositionen, Präpositionen mit Akkusativ,	

	Genitiv und Dativ Lokale, temporale, kausale, modale Präpositionen Kurzformen von Präpositionen	
Konjunktion	Ausbau der nebenordnenden Konjunktionen unterordnende Konjunktionen (temporal, kausal, konditional, konzessiv)	
Syntax	Satzarten Aussagesatz, Aufrufesatz, Fragesatz, (Entscheidungsfrage, Ergänzungsfrage), Wunschsatz, Ausrufesatz Satzgefüge Nebengeordnete Hauptsätze Nebensätze Konjunktionalsatz e Uneingeleiteter Nebensatz Indirekte Fragesätze	
Aussprache		Der/die Schüler(in) kann klar aussprechen und intonieren
Rechtschreibung und Zeichensetzung		Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> • die grundlegenden orthographischen Gesetzmäßigkeiten weitgehend automatisiert und ohne systematischen

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		<ul style="list-style-type: none"> Fehler anwenden die grundlegenden formalen und inhaltlichen Gesetzmäßigkeit der Zeichensetzung weitgehend automatisiert anwenden
--	--	--

Stundenzahl im Jahr: 180

Aufteilung der Stunden

	Landeskunde	Literatur	Sprachrichtigkeit	Insgesamt
Sprachliche Handlungsk. I.	8	7	5	20
Sprachliche Handlungsk. II.	4	6	5	15
Sprachliche Handlungsk. III.	10	10	10	30
Literatur	0	35	0	35
Landeskunde	35	0	0	35
Sprachrichtigkeit	0	0	25	25
Interaktion	4	6	2	12
Methodenkompetenz	1	2	1	4
Urteilsvermögen	2	2	0	4
Insgesamt	64	68	48	180

Jahrgang 12 Nationalitätenschulen

I. Landeskunde

Themenkreise	Unterthemen	Kompetenzen
---------------------	--------------------	--------------------

<p><u>Persönliche Lebensgestaltung</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lebensplanung • Krankheit/ Gesundheit als gesellschaftliche Herausforderung • Freizeitgesellschaft 	<p>Lebens- und Familienformen, Familienplanung, Planbarkeit / Nicht Planbarkeit der Zukunft Alter und Überalterung der Gesellschaft, Gesundheits- und Pflegesysteme Erlebnisgesellschaft, Freizeit und Geld, Touristikindustrie</p>	<p><u>Unterrichtsgegenstände verstehen (Verstehen)</u></p> <p>Der/die Schüler(in) kann</p> <ul style="list-style-type: none"> • den Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich differenziert wiedergeben • Informationen in Texten miteinander kombinieren und aufgaben- bzw. problemorientiert verwenden
<p><u>Gesellschaftliches Leben</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Globalkultur - Regionalkultur 	<p>Europäische Union</p>	
<p><u>Schule, Ausbildung, Beruf</u></p>	<p>Beruf und Studium,</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Schule und Studium • Bildungsniveau und Arbeitsmarkt 	<p>Studium und Berufschancen, Studium im Inland und im Ausland, Stipendien Arbeitssuche, lebenslanges Lernen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • auch komplexere Texte detailliert (u. U. nach Wiederholung) verstehen und die Informationen aufgaben- bzw. problemorientiert anwenden • Bilder/Illustrationen der Aufgabenstellung gemäß interpretieren • Argumentationen auf ihre Stimmigkeit hin überprüfen, bestätigen oder gegebenenfalls widerlegen • Texte strukturiert und systematisch erschließen,
<p><u>Kulturelles Leben und Medien</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Europäische Musik/ • Afroamerikanische Musik: Tradition und Gegenwart 	<p>Musikrichtungen, Sprache und Musik, gesellschaftliche Rolle von Musik</p>	
<p><u>Wirtschaft, Technik, Umwelt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Europa als Lebensraum • Globalisierung • Zukunftsprobleme 	<p>Wirtschaftsbeziehungen aus ungarischer Sicht, Formen und Wirkungen der Globalisierung Bevölkerungsentwicklung, technische Entwicklung</p>	

<p><u>Politik und Geschichte</u></p> <ul style="list-style-type: none">● Europa und Europäische Union	<p>Europäische Union und ihre Mitgliedsländer, wichtigste Institutionen, Finanzen und Währung</p>	<p>Leitgedanken herausarbeiten, sowie Fragen und Probleme bearbeiten</p> <ul style="list-style-type: none">● die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes herausarbeiten● in Texten die Problematik von Handlungen / Konfliktlösungen und deren Motive / Ursachen herausarbeiten, mit dem eigenen Wertesystem vergleichen und bewerten● Themen / Problemstellungen / Fragestellungen strukturieren Informationsbereiche benennen bzw. Informationsbedarf formulieren● sich auch mit einem komplexeren sachorientierten Text kritisch auseinandersetzen und eine argumentativ begründete eigene Position entwickeln● aufgrund der Kenntnis struktureller und inhaltlicher Merkmale Texte
--	---	---

rekonstruieren oder entwerfen

Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)

Der/die Schüler(in) kann

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

- den Aufbau von Argumentationen in Texten darstellen
- relevante Sachlagen sachlich vollständig und zutreffend, sowie sprachlich angemessen darlegen
- den Vortrag eigener und fremder Texte der Textsorte und Wirkungsabsicht entsprechend selbstständig planen und den Vortrag wirkungsvoll ausführen
- entsprechend dem Schreibenanlass und unter weitgehender Beachtung der jeweiligen Kriterien informelle oder formalisierte Texte verfassen
- in monologischen Kommunikationssituationen oder bei Verschriftlichungen auch schwierigere Sachverhalte nachvollziehbar vermitteln
- auch in dialogischen Kommunikationssituationen Gedankengänge sachlich, logisch und sprachlich klar darstellen
- Informationen aus unterschiedlichen Quellen zusammenführen und in einem Text darstellen
- Die Relevanz von Texten und anderen Quellen für die Bearbeitung von

--	--	--

Themen Anderen erläutern

- Problemstellungen in Zusammenhang zu allgemeinen Wissensbeständen bringen und diesen Zusammenhang darstellen
- unter weitgehend korrekter Verwendung von Argumentationsschemata (lineares oder dialektisches Argumentieren) eine Stellungnahme formulieren
- in dialogischen Kommunikationssituationen sachlich und ergebnisoffen handeln
- Zustimmung bzw. Ablehnung sachlich begründen
- in die Analyse und Bewertung von Situationen, Vorgängen, Ereignissen, Konflikten zeit- und kontextbezogene Betrachtungen einbeziehen
- sich mit Produktionen anderer auseinandersetzen

allgemeine Interaktionsfähigkeit

Der/die Schüler(in) kann

- selbstständig deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung einsetzen
- sein sprachliches Handeln auf vorhersehbare Kommunikationssituation einstellen
- elektronische Kommunikationsformen ohne nennenswerte sprachliche Barrieren nutzen

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

--	--	--

- in variabler, angemessener Form das Wort ergreifen oder abgeben und Redemittel einsetzen, um während des Redebeitrags Zeit zu gewinnen
- Kommunikationssituationen einschätzen und seine eigenen Sprachhandlungen im Rahmen der üblichen Konventionen angemessen anpassen
- Anderen sprachlich und formal differenzierte Rückmeldungen (feedback) geben
- in Äußerungen Anderer differenziertere rhetorische Mittel erkennen und einschätzen, bzw. in eigenen Äußerungen mit ausgewählten sprachlichen Mitteln eine bestimmte Wirkung erzielen
- längere deutsche mündliche Äußerungen oder Texte auf Ungarisch wiedergeben
- ungarische Texte auf Deutsch wiedergeben

Wortschatz und Redemittel

Der/die Schüler(in) kann

- an der Kommunikation über Unterrichtsgegenstände und über allgemeinen Themenbereichen teilnehmen mit
- einem ausreichend großen, überwiegend sicher verwendeten

Wortschatz

- einem ausreichend flexibel gebrauchten Bestand an Redemitteln, idiomatischen Wendungen
- einer erkennbaren Variationsbreite in den Formulierungen
- Umschreibungen bei Wortschatzlücken

Methodenkompetenz

Der/die Schüler(in) kann

- selbständig eine Wortschatzkartei erstellen und damit arbeiten
- Wortschatz ordnen und dabei Ober- / Unterbegriffe, Antonyme, Synonyme, Homonyme nutzen
- zur Informationsgewinnung Printmedien (z.B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) und elektronische Medien nutzen
- aus komplexeren gehörten Texten Global- und Detailinformationen entnehmen (Hörverstehen)
- gezielt unterschiedliche Lesetechniken (global, kursiv, selektiv, detailliert) selbständig anwenden
- inhaltliche Organisationstechniken zur Be- und Erarbeitung von Texten weitgehend selbständig einsetzen (z.B.: Notizen, Stichpunkte machen, gliedern, kategorisieren, vereinfachen, strukturieren über Cluster oder Mind

		Maps), <ul style="list-style-type: none">• Texte zusammenfassen• Merkmale und Funktionen mündlicher und schriftlicher Textsorten erkennen und sach-, situations- und adressatengerecht einsetzen• Präsentationstechniken selbstständig auswählen und einsetzen
--	--	--

II. Literatur

Themenbereich	Teilbereiche	Kompetenzen
Werke ungarndeutscher Schriftsteller, Dichter	Zehn Werke ungarndeutscher Schriftsteller, Dichte r z.B.: Ludwig Fischer: Ungarn, unser Heimatland, Die Brautschau, E. Rittinger: Ich nahm die Feder, Georg Fath: Mein Vaterland, Josef Mikonya: Der alte Kirschbaum (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band II.) Franz Zeltner: Meine zwei Sprachen (Bunte Erde I.) Claus Klotz: mein deutschum (Bunte Erde I.), Ars poetica, Ahnerslied (Erkenntnisse 2000) Valeria Koch: Stiefkind der Sprache, Lieber Onkel Goethe, Wiegenlied, Erika Áts: Blaufärberleinen, Ahnerls Lied,	Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none">• aufgrund von Notizen und Skizzen in den literarischen Werken vorgestellten Probleme zeigen• sich mit literarischen Werken kritisch auseinander setzen• die Entwicklungstendenzen der ungarndeutschen Literatur kennen lernen• die Entstehungsgeschichte der behandelten literarischen Werke erforschen• die deutschsprachigen literarischen Werke werkbezogen analysieren• die Gattungsmerkmale der Balladen kennen• durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Identität

	Josef Michaelis: Laufrichtung, Wendeltreppe (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band II.), Branauer Schwäbin (Erkenntnisse 2000), Robert Becker: Wer bin ich, Unsere Worte (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band II.) Angela Korb: Ungarndeutsche, Blutwurst mit Sauerkraut (Erkenntnisse 2000) Alfred Manz: Dinosaurier (Erkenntnisse 2000)	kennen lernen <u>Förderung des Urteilvermögens, der ethischer, ästhetischer historischer Kompetenz</u> Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln; • individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren ausarbeiten
--	---	--

III. Sprachrichtigkeit

	Unterthemen	Kompetenzen
Morphologie		Der/die Schüler(in) kann
Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb Präsens, Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I. Aktiv, Passiv, Passiversatzformen Indikativ, Imperativ, Konjunktiv II. (könnte, sollte, würde + Infinitiv, irrealer Vergleich, Wunsch, Höflichkeit, Vorschlag, irrealer Bedingung, Vorwurf), Konjunktiv II. der Vergangenheit Partizip I. II. Trennbare/nicht trennbare Verben Reflexive Verben zu+Infinitiv Funktionsverbgefüge üge Sein, haben, werden Hilfsverben im Präteritum Modalverben im Präsens und Präteritum	<ul style="list-style-type: none"> • häufig gebrauchte morphologische Formen überwiegend automatisiert und überwiegend korrekt anwenden und seine Fehler selber korrigieren • zur Beschreibung morphologisch Phänomene grundlegende grammatische Termini verwenden • häufig gebrauchte syntaktische Strukturen überwiegend automatisiert und in der Regel korrekt anwenden • zur Beschreibung bekannter syntaktischer Strukturen grundlegende grammatische Termini verwenden

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		<ul style="list-style-type: none"> • morphologische, syntaktische Kenntnisse, grammatische Strukturen
--	--	--

	Subjektiver Gebrauch einzelner Modalverben	in Aufgaben und kommunikativen Situationen anwenden <ul style="list-style-type: none"> • die schon angeeigneten Möglichkeiten der Wortbildung anwenden • die Bedeutungsvarianten und unterschiedliche Funktionen der Konjunktionen kennen
Substantiv	Genus: Maskulinum, Femininum, Neutrum Numerus: Singular, Plural Kasus: alle Kasus Deklination, Negativartikel N-Substantive	
Adjektiv	Deklination Komparation Prädikativer und attributiver Gebrauch Kardinalzahlen Ordinalzahlen Zahlwörter Datum und Uhrzeit Partizip I. II.	
Artikel	Artikelwörter (Nom, Akk, Dat, Gen) Kurzformen Gebräuchliche artikellose Substantivkonstruktionen	
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Reflexivpronomen, Relativpronomen, Interrogativpronomen, Indefinitpronomen	
Adverb	Lokal-, Temporal-, Modal-, Konjunkionaladverbien auch interrogativer und relativischer Gebrauch	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Partikeln	Antworten auf Entscheidungsfragen, Negationspartikeln, Interjektionen, Gradpartikeln, Fokuspartikeln, Modalpartikeln	
Präpositionen	Wechselpräpositionen, Präpositionen mit Akkusativ, Genitiv und Dativ Lokale, temporale, kausale, modale Präpositionen Kurzformen von Präpositionen	
Konjunktionen	Ausbau der nebenordnenden Konjunktionen unterordnende Konjunktionen (temporal, kausal,	

	konditional, konzessiv) unterordnende Konjunktionen mit syntaktischer Funktion	
Syntax	Satzarten Aussagesatz, Aufrufesatz, Fragesatz, (Entscheidungsfrage, Ergänzungsfrage), Wunschsatz, Ausrufesatz Satzgefüge Nebengeordnete Hauptsätze Nebensätze Konjunktionalsatz e Uneingeleiteter Nebensatz Indirekte Fragesätze Pronominalsätze	
Aussprache		Der/die Schüler(in) kann klar und natürlich aussprechen und intonieren
Rechtschreibung und Zeichensetzung		Der/die Schüler(in) kann <ul style="list-style-type: none"> • die grundlegenden orthographischen Gesetzmäßigkeiten weitgehend automatisiert und ohne systematischen Fehler anwenden • die grundlegenden formalen und

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

		inhaltlichen Gesetzmäßi gkeit der Zeichensetz ung weitgehend automatisier t anwenden
--	--	---

STUNDENZAHL IM JAHR: 160

AUFTEILUNG DER STUNDEN

	Landeskunde	Literatur	Sprachrichtigkeit	Insgesamt
Sprachliche Handlungsk. I.	5	5	5	15
Sprachliche Handlungsk. II.	3	4	3	10
Sprachliche Handlungsk. III.	7	7	8	22
Literatur	0	30	0	30
Landeskunde	30	0	0	30
Sprachrichtigkeit	0	0	21	21
Interaktion	4	4	4	12
Methodenkompetenz	2	2	2	6
Urteilsvermögen	2	2	2	6
Insgesamt	53	54	45	152

Értékelési rendszer: A számonkérés szóbeli és írásbeli formában történik. Ezt kiegészítik - életkornak és tudásszintnek megfelelően – projektmunkák, melyek kiselőadás formájában realizálódnak. A különböző nemzetiségi programokon versenyeken történő aktív részvétel is beszámít az értékelésbe: szorgalmi jegy adható érte.

A 7-8 jegy (heti óraszám másfélszerese) megszerzése a feltétele a félévi, év végi osztályzat megszerzésének.

Témazárók osztályzása:

100%-90%: 5

89%-80%: 4

79%-65%: 3

64%-50%: 2

49%- : 1

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET

1+1+1+1 óra

HELYI TANTERV

Bevezetés éve:2017.

Alkalmazott osztálytípus: német nemzetiségi tagozat:

Német nemzetiségi népismeret

A német nemzetiségi népismeret tantárgy sajátosságából - hogy a család érték-és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia – adódnak a célok és a feladatok is.

Fontos, hogy a tagozaton tanulók *élményszerű helyzetben* találkozzanak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történelméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és médiáiról.

Mivel ezt a tárgyat *németül* tanulják, az élményszerűség, a pozitív attitűd megőrzése kiemelt feladat.

A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy a hagyományörzés családon kívüli szinterei a különböző intézmények és szervezetek.

A német népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti egy kötelező óra keretében szem előtt kell tartani a lehetséges kapcsolódást más tantárgyakhoz.

A német népismeret tantárgy feladata - identitás és érték közvetítés – hatással van a módszerek megválasztására is. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élméntől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (Freiarbeit, Stationenlernen, műhelytanítás, múzeumpedagógiai foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

Ez a tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztése során éri el, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására is.

A tanulóknak *lehetőségük van* érettségizni ebből a tantárgyból is, így a feladat a vizsgakövetelmények, a szakkifejezések megismertetése. Az érettségi vizsgakövetelmény egy projekt munka elkészítése. A tananyag projektorientált feldolgozása, az ehhez kapcsolódó technikák, módszerek gyakorlása, adekvát alkalmazása minden évfolyamon hangsúlyt kap. A pozitív attitűd kialakítása eredményezheti, hogy esetleg többen választják majd a népismeretet érettségi tantárgynak.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret

A népismeret tanulása során megismerkedik a tantárgy idegen nyelven történő tanulásával. Világossá válik, mekkora előny a nyelv eszközként való használata. Pozitív visszajelzést kap a nyelv fontosságáról. A múlt példáinak megismerésével képes saját gyengeségeinek, erősségeinek felismerésére.

Hon-és népismeret, európai azonosságtudat- egyetemes kultúra

A magyarországi németek kultúrájának megismerésével kisebbség tagjaként is meghatározhatja magát. Megismerhetik a magyarországi németek képviselőinek értékteremtő tevékenységét, a közös haza fejlődéséhez nyújtott hozzájárulásukat. Könnyebben megérthetik más nemzetek, más nemzetiségek problémáit. Megtapasztalhatja, milyen európainak, magyarnak, magyarországi németnek lenni.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Itt is előkerülnek az alapvető egyéni és kollektív jogok, amelyek gyakorlására mód nyílik az iskolában és a lakóhelyen.

Gazdasági nevelés

A régi korok bemutatásával (ahol még nagyon más volt az egyén és a természet kapcsolata) rá kell mutatni a civilizációs társadalom ártalmaira.

A tanulás tanítása

Lehetőség nyílik egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítésére, a csoportos tanulási technikák alkalmazására, a gondolkodási kultúra fejlesztésére. A tanulás megszervezhető iskolán kívül is: pl. múzeum, kiállítóterem, művészeti előadás színtere.

Testi és lelki egészség

A tantárgy témaköreiben megismerkedik a tanuló a múlt emberének életformájával. Ezzel összevetheti saját életmódját.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Mintát kap a családszervezés, gyermeknevelés, emberi értékek és minden olyan mai embert is érintő területre, amelyet felnőttként magának is ki kell alakítania. Megtanulja a régi családi, nemi szerepeket. Megismer foglalkozásokat. Személyes példákat kap egy-egy interjú projekt, önálló előadás elkészítés és lebonyolítása során, amelyekből tanulhat, értelmezheti saját maga számára.

Belső, tantárgyközi kapcsolatok

A kisebbségi népismeret közös, azadott kisebbség nyelvén és magyar nyelven kisebbségként meghatározott részletes fejlesztési feladatok A Nemzeti alaptanterv több műveltségi területéhez kapcsolódna. (különösen: Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Ember és természet, Természetismeret, Földünk és környezetünk, Művészetek) azok tartalmához és szerkezetéhez igazodnak.

A kisebbségi népismeret általános témakörei:

a, a kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája

- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, népművészet, filmművészet)
- ének-, zenei és tánckultúra(zenei örökség, színház, tánc, játék)
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek, jelképek
- szociológiai és település földrajzi ismeretek

b, A kisebbség történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a kisebbség magyarországi történelme, irodalma
- az (anya)ország történelme, irodalma földrajza
- oktatás, kultúrtörténet
- kisebbségek más országban élő csoportjai

A fenti témakörök elsajátításához szükséges ismeretek egy részével más órákon(irodalom, történelem, földrajz) is találkozhatnak.

c, A kisebbségi és állampolgári jogok

- kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer
- kisebbségek intézményrendszere
- nemzetközi kapcsolatok

A fenti egységek elsajátításában nagy szerepet játszik a történelem tantárgy is.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A tananyag feldolgozása során a helyi és regionális értékek bemutatását tartjuk elsődlegesen szem előtt.
Frey Mária: Ohne Vegangenheit keine Zukunft (Textsammlung, Arbeitsbuch)
/KT 1323, KT1324 /

Tantárgyi óraszámok

	ÓRASZÁM	
9. ÉVFOLYAM	36	
10. ÉVFOLYAM	36	
11. ÉVFOLYAM	36	
12. ÉVFOLYAM	36	

9-10. ÉVFOLYAM

A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek minkét évfolyamban előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	10 % felhasználásra	9. évfolyam	10. évfolyam
Személyes életvitel-szociális kapcsolatok	5		5	
Személyes életvitel-társadalmi trendek	6			6
Iskola, képzés, hivatás-iskola és tanítás	5		5	
Iskola, képzés, hivatás-képzési utak és munkavállalás	6	1	7	
Gazdaság, technika, környezet-topográfiai tájékozódás	2	2	4	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Társadalmi élet-élet a faluban	10	2	12	
Társadalmi élet-Lokális és globális étkezési kultúra	8	1		9
Társadalmi élet-ünnepek, ünnepnapok	10			10
Kulturális élet, média-irodalom	3	1	4	
Politika és társadalom-vándorlás és migráció	10			10
10%		7		
összesen	65	7	36	36

9. évfolyam

Az egymással összefüggő képzési tartalmak a tanulókat arra ösztönzik, hogy összefüggéseket ismerjenek fel, értelmezzenek és komplexitásukban alkalmazzanak. A forráselemzésen és saját kutatómunkán alapuló önálló tanulás az általános műveltséget fejleszti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Személyes életvitel, szociális kapcsolatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Értékek a családban	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A múlt és a jelen, az életmód kérdéseire kapcsolódó kritikus szemlélet	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Differenciált ismeretek és látásmód kialakítása a család témakörben. Élet-és gondolkodásmód, értékrend a német családokban, ennek megváltozása az elmúlt évtizedekben. Közmondások, szófordulatok a németek gondolkodásmódjáról.		Német nyelv: a témához tartozó kifejezőeszközök
Kulcsfogalmak	Érték, értékrend, generáció, hierarchia	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Iskola, képzés és hivatás- iskola és tanítás	Órakeret 5 óra
--------------------------------------	--	----------------

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Előzetes tudás	Alapvető információk a tanításról régen	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskola régen és ma tárgykörben ismeretek, szókincs bővítése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A magyarországi németek iskolarendszere a II világháború előtt és ma: tárgyi és szellemi gyűjtőmunka, szövegfeldolgozás megadott szempontok szerint		<i>Történelem:</i> oktatással foglalkozó rendelkezések
Kulcsfogalmak	Elemi iskola, végzettség, nevelési módszer, rendszer	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Iskola, képzés és hivatás - képzési utak és munkavállalás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Pályaválasztás régen és ma	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pályaválasztás meghatározó elemeinek megismertetése és összehasonlítása a mai helyzettel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A pályaválasztás kötöttsége és lehetőségei régen és ma. Jellemző foglalkozások régen		<i>Történelem:</i> céhek, kézműipar, társadalmi rétegek <i>Német:</i> nyelvi kifejezőeszközök
Kulcsfogalmak	Szakma, tanuló, legény, mester, mesterlevél	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdaság, technika, környezet- Topográfiai tájékozódás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás Európa térképén	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A németiség településtörténete, topográfiai vonatkozásai.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A betelepülő németek útvonala az óhazától Magyarorszáig.		<i>Földrajz:</i> térképismeret
Kulcsfogalmak	Gyülekezési hely, Ulmer Schachtel, útvonal, letelepedés	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi élet-Élet a faluban	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás saját lakóhelyen	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Földrajzi adottságok, életkörülmények, gazdasági körülmények összefüggéseinek felismertetése és értelmezése németek lakta területeken.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A település szerkezete és a földrajzi adottságok összefüggései. Az építkezés. Dűlőnevek. Útszéli kereszt (Kutatómunka)		Földrajz:településtípusok
Kulcsfogalmak	Utcás, völgyes, sakktábla alaprajzú falu, paraszi gazdálkodás, polgárosodás, ragadványnév, monda, legenda	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet- Irodalom	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Irodalmi műfajok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lírai és epikus szövegek megértése és mondanivalójuk értelmezése, szövegértés fejlesztése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése,		Magyar nyelv és irodalom:költői eszközök, műfajok
Kulcsfogalmak	Cím, tartalom, mondanivaló, identitás	

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörben. Ismerik a hagyományok jellegét, lényegét, eredetét, párhuzamot vonnak múlt és jelen között. A szöveg információit részben megértik. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit.
--	---

A továbbhaladás feltételei:

- A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgykörben.
- Ismerik a nemzetiségi hagyományok lényegét
- A szöveg információit részben megértik.

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Személyes életvitel- Társadalmi trendek, divatirányzatok	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Különböző korcsoportok nemek viselete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A népviselet megváltozott szerepe	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A népviselet területi és generációs különbségeinek megfigyelése.		<i>Vizuális kultúra</i> : népművészet
Kulcsfogalmak	Népviselet, autentikus, átörökítés újjáélesztés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi élet-lokális és globális étkezési kultúra	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek étkezési szokásokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A régi és a mai étkezési szokások összevetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A konyha berendezési tárgyai. Régi ételek a modern konyhában.		<i>Biológia</i> : nyersanyagok <i>Német</i> : kifejezőeszközök
Kulcsfogalmak	Tűzhely, gépek, kézi eszközök, alapanyagok	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi élet- Ünnepek és ünnepnapok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az alább felsorolt ünnepek néhány mozzanata	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hagyományok kialakulása, háttere	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Advent, karácsony, húsvét, farsang, fonó Tárgyi és szellemi hagyaték gyűjtése	Német:kifejezőeszközök
Kulcsfogalmak	Bibliai háttér, néphit, népszokás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Politika és társadalom-Vándorlás, migráció	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek a betelepítésről	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyar német kapcsolatok a középkortól a 18. századig	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Korai német kapcsolatok: 11.12.sz Városok, polgárok: 14.15. sz. Betelepítés: 18. sz Történelmi események lehelyezése időszalagon	Történelem: események, időpontok, atlasz használata Földrajz: területi elhelyezkedés	
Kulcsfogalmak	Uralkodó, betelepítés, udatosság, gazdasági és politiaki összefüggés	

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgykörben. Ismerik a hagyományok jellegét, lényegét, eredetét, párhuzamot vonnak múlt és jelen között. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit.
---	---

A továbbhaladás feltétele:

- A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgykörben.
- Ismerik a nemzetiségi hagyományokat.
- Ismerik a magyarországi németek történelmének fontos állomásait.

11-12. osztály

E két évfolyam az eddig nyert tudás elmélyítésére, rendszerezésére szolgál. A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek minkét évfolyamban előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	10 % felhasználásra	11. évfolyam	12 évfolyam
Társadalmi élet- Integráció és identitás	2	1	3	
Társadalmi élet- Változó hagyományok	8	2	10	
Gazdaság, technika,	8		8	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

környezet- Társadalmi formák változása				
Politika és társadalom- nemzetiségpolitika	10			10
Politika és társadalom- Vándorlás és migráció	8			8
Kulturális élet és média- A média társadalmi hatása	2		2	
Kulturális élet és média- irodalom	4	2	6	
Német nyelv -A német nemzetiség megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	8			8
Projektmunka	10	2	7	5
10%		7		
összesen	60	7	36	31

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi élet- Integráció és identitás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Nemzetiség, többségi nemzet	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az identitás fogalmának értelmezése. Megjelenési formái.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tolerancia, konfliktuskezelés, problémamegoldás módjainak megismerése. Az identitás fogalmának értelmezése. Interjú készítése a témában	<i>Német:</i> kifejezőeszközök	
Kulcsfogalmak	Azonosulás, elhatárolódás, tolerancia	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi élet- Változó hagyományok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Hagyományok eredete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hagyományok eredete és mai megjelenési formái	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Az emberi élet fordulópontjaihoz köthető hagyományok (születés, lakodalom, halál) Népszokások dramatizálása	<i>Német</i> :nyelvi kifejezőeszközök
Kulcsfogalmak	Rontás, rontás elhárítása, jövendölés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdaság, technika, környezet- Társadalmi formák változása	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Információ a hagyományos életvitelről	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A paraszti világ és a mai globalizációs világ összehasonlítása	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A paraszti év, a házkörüli munkák, munka a szántóföldön. A népi hiedelmek megjelenése a globalizáció korában	<i>Német</i> :nyelvi kifejezőeszközök <i>Földrajz</i> :Mezőgazdaság <i>Történelem</i> :globalizációs hatások	
Kulcsfogalmak	Gazdálkodás, tervezés, piac, értékesítés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet és média- A média társadalmi hatása	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Magyarországi németek megjelenése a médiában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyarországi német nemzetiség megjelenése a hazai médiában. Megjelenési formák. Kritikai gondolkodás, Médiatudatosság.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Véleményalkotás a média szerepéről, nemzetiségi témákról	<i>Német</i> :nyelvi kifejezőeszközök <i>Magyar nyelv és irodalom</i> : sajtóműfajok, médiaműfajok	
Kulcsfogalmak	Nyomtatott sajtó, internet, elektronikus média, adásidő	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet és média -Irodalom	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a műfajok jellemzőiről	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lírai és epikus művek értelmezése. Szövegértés fejlesztése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójának értelmezése. A művek tartalmának párhuzamba állítása a népcsoport sorsfordulóival.	<i>Német:</i> nyelvi kifejezőeszközök <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Műfajok, költői eszközök
Kulcsfogalmak	Mondanivaló, identitás, sorsforduló, asszimiláció

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Projektmunka	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Saját gyűjtőmunka	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló projektmunka elkészítése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás, prezentáció		<i>Valamennyi tantárgy:</i> ismeretanyag és módszertan
Kulcsfogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, ényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció	

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgykörökben. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit. Megadott szempontok alapján interjút készítenek. Önálló projektet kiviteleznek.
---	---

A továbbhaladás feltételei:

- A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben.
- Ismerik a nemzetiségi hagyományokat.
- Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit.
- Projektet készítenek.

12. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Politika és társadalom-Nemzetiségpolitika	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek az ország politikai helyzetéről, az országunkban élő nemzetiségekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A Magyarországon élő nemzetiségek jogi lehetőségei.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

Nemzetiségi törvény, nemzetiségi érdekképviselet, intézmények, szervezetek. Nemzetiségpolitika Magyarországon. (Forráselemzés)	<i>Történelem:</i> állampolgári jogok és kötelességek
Kulcsfogalmak	Törvény, autonómia, önkormányzatiság

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Politika és társadalom- Vándorlás és migráció	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A II. világháború eseményei	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A németek kitelepítése és elhurcolása. A téma objektív és kritikus értékelés	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A hazai németiség történelmének és jelenének feldolgozása. Szemtanúk, kortanúk felkeresése. Ok-okozati összefüggések feltárása emberi sorson keresztül.	<i>Történelem:</i> a II. világháború	
Kulcsfogalmak	Kitelepítés, elhurcolás, deportálás, vagyonekmozgás, meghurcolás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Német nyelv- A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a nyelvjárásokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Írott, hallott szöveg értésének fejlesztése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A nyelv szerepe: anyanyelv, kétnyelvűség. Beszélgetés a nyelvjárások jövőjéről. A magyarországi német irodalom néhány művének értelmezése az „identitás” „múl-jövő” témakörben. Nyelvjárás és irodalmi nyelv közti kapcsolat felismerése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nyelvi sajátosságok	
Kulcsfogalmak	Anyanyelv, másodnyelv, idegen nyelv, irodalmi nyelv, nyelvjárás, kiegyenlítődés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Projektmunka	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Saját gyűjtőmunka	
A tematikai egység	Önálló projektmunka elkészítése	

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium
NÉMET NEMZETISÉGI TAGOZAT
HELYI TANTERV

nevelési-fejlesztési céljai	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A projektkészítés lépéseinek elsajátítása, gyakorlása: szabad témaválasztás, projekt-előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás, prezentáció	<i>Valamennyi tantárgy</i> : ismeretanyag és módszertan
Kulcsfogalmak	Gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, ényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanulók megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgykörökben. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit. Megadott szempontok alapján interjút készítenek. Önálló projektet kiviteleznek.
---	---

A továbbhaladás feltételei:

- Ismeretekkel rendelkeznek a témakörökben.
- Ismerik a német nemzetiségi hagyományokat.
- Ismerik a magyarországi németek történelmének fontosabb állomásait.
- Önállóan projektet kiviteleznek.